

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis inst. tutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id. equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Bástya-utca 9.

Kiadóhivatal: Számmér Imre könyvnyomdája.

Olvasóimhoz.

A „Fejérmegyei Napló“ szives meghívása alapján 1896. július 1-én elvállaltam e lap szerkesztését. Mikor szerkesztői kötelezettséget vállaltam e lapnál, éppen nem gondoltam, hogy e város talain belül olyan feladatok várnak reám. Nem gondoltam, hogy Székesfejervár városán olyan sok a bűn, a melyet kigyomlálni éppen nekem leendő kötelességem.

Tele hivatásom iránt való szeretettel, tele idealizmussal és igazságszeretettel tettem magamévá a város érdekét s igyekeztem legjobb tudásommal szerkesztői kötelezettségemnek eleget tenni. Hogy ez *igyekeztemben* az elért eredmények arányban állottak-e jóakaratommal, annak elbírálását olvasóimra bízom.

Most, közel három évi működésem után megválok e lap szerkesztésétől. Nem azért teszem ezt, mintha hivatásom iránti szeretetem csökkent volna, avagy munkásságomban elfáradtam volna.

Oka ennek a megválásnak az, hogy a „Fejérmegyei Napló“ ápril 22. számában Havranek József polgármesterhez intézett nyílt levelémre nevezett polgármester a helyett, hogy sérelméért a levelemben foglalt vádakat igazoló sajtótárgyaláshoz folyamodott volna, velem szemben

olyan személyes térére lépett, a melylyel itt, e lap hasábjain toglalkozni nem tartom helyesnek. Vele szemben folytatandó további akciómát teljesen függetlenül, más téren kívánom folytatni, mert mint e lap főszerkesztője, további eljárásomban oly körülmények által lehetnék feszélyezve, melyek nagyban akadályozhatnának azon feltétlen szabadságban, melyre a jövőben még inkább szüikségem lesz, mint eddig volt. Ez ok indított azon elhatározásra, hogy e lap főszerkesztőségétől visszalépjek s a lap tulajdonjogát a „Fejérmegyei Napló“ szerkesztőbizottságának adjam át.

Ezt kívántam olvasóközönségem tudomására hozni, midőn e lap szerkesztésétől végleg megválok.

Eddigi támogatásukért fogadják öszinte köszönetemet.

Hazafias üdvözzellet:

NÉMETH ÖDÖN.

*

Midőn Németh Ödön ur eme nyilatkozatával lemond a „Fejérmegyei Napló“ tulajdonjogáról és végbucst mond a lapnak — azt ismét a felügyelő-bizottság veszi át. Nem fűzünk commentárt e váltózáshoz, sem annak körülményeihez. Németh Ödön tentebbi nyilatkozata élénken illusztrálja ama sivár körülményeket.

józan elettefogását, mikor így beszélt. Kitént ez csakhamar, mert a józanságát éppen akkor veszítette el, mikor legnagyobb szüksége lett volna rá. Belebolondult egy színésznébe és feleségül vette. A meggondolatlan, könnyelmű lépést a Sárdy-vér egy percnyi fellobbanása okozta és ifjabb Sárdy György csak akkor vette észre, hogy cselekedetével a szép légvárakat maga fujta össze, mikor már késő volt a bánat.

Hanem ettől az időtől fogva sohasem tette a neve mellé, hogy báró s talán le is mondott a reményről, hogy még valamilyen odatenesse. Élt nyugodtan abból az ezerekszáz forint fizetésből, amit a hivatalában megkeresett s valami csendes, nyárspolgári boldogságot talált a házasiéletben. Feleségét, a halovány, szőke asszonyt végtelenül szerette.

Meg volt azonban írva, hogy Sárdy Györgynek ne legyen zavartalan a boldogsága. Mikor egy esztendő múlva kis fia született, a gyermek élete az anyának is életébe került.

Sárdy György odaállott a fia hűsöje mellé, nézte a magatehetetlen porontyot és a szive megindult. Könyes szemekkel ölelte magához és félig szemrehányó hangon, félig valami keserű humorral beszélt hozzá:

No, te csöpp jószág, nehéz feladatra születél. Kárpótolnod kell engem azért a drága áldozatért, amibe az életem került.

melyek között a lap tulajdonjogáról s ezzel együtt a lap további szerkesztéséről lemond. A legnagyobb sajnálattal vesszük e lemondást annál is inkább, mert a közérdek egy jó harcrosát veszíti benne. A közjó érdekében általa megindított küzdelem elveszté a reális alapot és az objektivitást elhagyva oly téren veté fel hullámait, melyen lapunk irányánál és elveinél fogva nem folytathatja a küzdelmet. Önzetlenül és a haszonnak minden reménye nélkül indította meg e küzdelmet s a város polgárságának legélénkebb részvéte és figyelme mellett folytatta három éven keresztül. E téren szerzett érdemeit méltányolni kell. Midőn tehát Németh Ödön ur érdemeinek legnagyobb elismerése mellett bucsut veszünk tőle: midőn a közjó érdekében tett fáradozásait dicserettel méltányoljuk, csupán a munkának és igazságnak adjuk meg az elismerés érdemét.

A szerkesztő-bizottság.

— A néppart jelölési. A Ház újalakulása alkalmából a néppárt a jegyzői karba s az egyes bizottságokba a következő tagjait, jelölte: A jegyzői karba: Major Ferencz dr. képviselőt; a gazdasági bizottságba: Buzáth Ferenczet; az igazságügyibe: Kubina Józsefet; a kérvényibe: Molnár

A kis teremés nagy barna szemével komolyan nézett az apjára, mintha art akarta volna mondani:

— Ertelek apám! (Csak bizd rám!)

Sárdy Györgynek pedig felhő ült az arczára és felsóhajtott:

Hej gyerek, csak megérjem én azt az időt!

Jöllehet, a szive legtitkosabb rejtekében rejtegette, de azért szivesen ragaszkodott Sárdy György a reményéhez, hogy ősi nevének viszszerül egyszer a régi fénye és a névjegye felső bal sarkában bátorsággal diszeleghet a bárói korona.

Sok sok év múlva újra éledő lánggal lobogott fel szívében ez a remény. Akkor ő már deresedő hajú öreggé vénült, fia, Dénes pedig szép, derék ifjúvá serdült. Abban a korban volt tehát a fia, amelyben a Sárdyak ősidők óta rendszerint szakítanak addigi józanságukkal és boldogságokra adják a fejüket.

Ugy látszott azonban, hogy az ifjú Sárdy elütött ebben a tekintetben a familiától, az apja legalább csöppet sem féltette niát az ősi névnek huszonhat éves korukban hagyományos boldogságaitól.

A család ősi fényének helyreállítása akkor kezdett reálisabb alakot ölteni fejében, amikor levelet kapott Vukovics Lázártól, a temesi

Az aranyhal.

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

Irta: Hervay Frigyes.

Az öreg Sárdy György nagyon vigan élte át ezt az életet. Értette a módját, hogy kell jól élni és tudta, micsoda gyönyörűség van abban, ha az ember marékkaal szórhatja a pénzt. Azzal is tisztában volt, mi a kötelessége egy gentlemannak, ha például egy éjszaka oly tetemes összeget veszít, a kártyán, hogy reggel már semmiféle módon nem tudja azt megfizetni. Mivelhogy olyan szépen tisztában volt ezzel, mivelhogy továbbá egy éjszaka csakugyan hajmeresztő pechhel játszott s mivelhogy végül Sárdy György tudta, hogy mi a becsület, egy ködös, csuf deczemberi reggelen meg is tette gentlemani kötelességét. És meghalt, a nélkül, hogy a fiának csak némi felvilágosítást is nyújtott volna a felől, hogy most már miből éljen meg ezentul. Mert a bárói titulusból, amit örökségképen ráhagyott, abból ugyan nem lehet megélni.

De a fiatal báró nem esett kétségbe.

— Az adott viszonyok között — így szólt — ez sem megvetendő örökség. A bárói czim értékesíthető. Megmutatom én, hogy ez is ér valamit!

A fiatal báró kissé tulbecsülte a saját

Rendkívüli olcsó árakért szerezheti be a t. közönség **STEININGER SÁNDOR** divat-, vászon- és fehérnemű-üzletében, a legdivatosabb tavaszi és nyári szöveteket és mosó kelmeiket, általánosan elismert jó hírnévű gyárosok készítette vasznak, schiffonok és fehérneműeket, szőnyegeket, csipke és szövetfüggönyöket, stb. efféle cikket. „Delént gyönyörű mintákban 38 kr-ért méterenként“ kapható **Steininger Sándor Székesfejervár, Nádor-utca 2. szám** teljes-köz sarkán levő üzletében.

186. — 11.

Mai lapunk 4 oldal.

Jánost; a könyvtáriba: *Kálmán* Károlyt; a közgazdaságiba: *Rakovszky* Istvánt; a közgazgatásiba: *Zmeskál* Zoltánt; a közlekedésügyibe: *Major* Ferenczet; a közoktatásiba: *Mócsi* Antalt; a pénzügyibe: *Zichy* János grófot; a számvizsgálóba: *Farkas* Józsefet; a véderő-bizottságba: *Szabó* Istvánt; a vizügyibe: *Meszlényi* Pált; a zárszámadás vizsgáló bizottságba: *Páder* Rezsőt; a földmívelésügyibe: *Farkas* Józsefet; a mentelmibe: *Zichy* Aladár grófot; az összeférhetlenségi törvényt revideáló bizottságba: *Rakovszky* Istvánt; végül a házszabályokat revideáló bizottságba: *Molnár* Jánost.

— **Néppárti gyűlés.** A pestmegyei Solymár községben, Iako ainek lelkes kérésére, 1899. május 22-én pünkösd-hétfőn d. u. 4 órakor, a templomterem, néppárti gyűlés lesz, amelynek tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: *Rakovszky* István, cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő. 2. Az egyházipolitikai törvényekről és a választójogról. Tartja: *Auer* István, a Christliches Volksblatt szerkesztője. 3. A szőlőművelésről. Tartja: dr. *Robitzek* Ferencz, pápai kamarás, nagymarosi plébános. 4. Elnöki zárszó.

— **Az új ülészak.** A képviselőház tegnap délelőtt tíz órakor *Perczel* Dezső elnöklésével ülést tartott. Fölolvasták az ülészak bezárására és megnyitására vonatkozó királyi kéziratot, aztán az elnök indítványára a holnapi ülés napirendjére kítették a Ház tisztikarának és bizottságainak megválasztását, valamint a képviselőhöz osztályokba való sorsolását. Az igazságügyi és pénzügyi bizottság tagjait huszonhatról huszonnyolcra emelik. E helyeket a volt nemzeti párt tagjaival töltik be. A főrendiház egy órakor tartotta ülését a második ülészak megnyitására. Az ülést megnyitotta *Károlyi* Tibor gróf elnök; *Szechenyi* Bertalan gr., a jegyző, fölolvasta a királyi kéziratot s ezzel megnyitotta a második ülészak. Legott hozzáláttak a Ház jegyzői karának és bizottságainak megválasz-

nábotól, — ahogy közönségesen nevezték — amely levélben meginvitálta a két Sárdyt a nyári hónapokban néhány hétre a birtokára.

Az ismeretség onnan eredt, hogy a fiatal Sárdy a tarsangon sokat foglalkozott a vén rácz leányával, a fekete szemű, jókedvű Iliczával s a bálteremben való gyakori találkozásuk révén meglehetősen összebarkóztak.

Az öreg Sárdy megveregette a fia vállát. — Fiam, Dénes, gratulálók, a hálót jól kivetted. Már pedzi az aranyhalacska. Akaszszanak fel, ha a meghívás nem töle ered. No, ne télj kis aranyhal, horogra is kerülsz.

És mozdulatot tett, mely félreismerhetlenül azt akarta jelenteni, hogy a halacska horogra akadt és a hálóban mozcanni sem bír. — Aztán meg, — folytatta az öreg — miért is ne? Csinosnak elég csinos vagy, eszed is van, uri familiából születél, — hát nem elég ennyi? Csak éppen, hogy szegény vagy. No, de hát ez nem baj, van ő neki pénze elég. Ha én leány volnék, ismét uccse magam is szívesen akadnék olyan hálóba, mint a tied.

A fiu csendesesen mosolygott az atyja bökjára.

— Majd meglátjuk apám, hogy lesz?
— De hiszen ugy lesz az, ahogy mondom. Hálódba kerül az aranyhalacska, hálódba. Urak leszünk fiam újra.

Es büszkeség ragyogott a szemeiben, mintha a Sárdyak elköttyavetyélt ősi szántóföldjein az idén már ő aratta volna le a termést.

Ilicza magaviselete tökéletesen érthetővé tette, hogy Sárdy Györgynek a jókedve egyre nőtt. A leány merengő volt és szórakozott s ha Dénes szólt hozzá, zavarba jött és szép arca nekípirosodott. A fejlődő szerelem min-

tásához. *Darwány* Alajos, a főrendiház alelnöke hirdette ki a választás eredményét, amely szerint házagnygyá *Szapáry* István grófot választották a jegyzők lettek: *Degenfeld Schömburg* Imre gróf, *Esterházy* János gróf, *Gáll* József, *Károlyi* Imre gróf, *Latinovits* János, *Nyári* Jenő báró, *Rudnyánszky* József báró, *Szechenyi* Bertalan gróf. A választás eredményének kihirdetése után *Szechenyi* Bertalan gróf még fölolvasta *Radvánszky* Jánosné báróné levelét, a melyben megköszöni a főrendiház részvétét, amelyet férje halálakor nyilvánított. Az ülés a jegyzőkönv h teletésével ért véget.

A katolikus autonómia.

A katolikus autonómiát szervező kongresszus huszonhetes bizottsága tegnap délután 4 órakor *Szapáry* Gyula gróf elnöklésével értekezletet tartott s folytatta a kilences bizottság javaslatának tárgyalását. Jelen voltak az ülésen egyházi részről: *Hornig* Károly báró veszprémi püspök, *Vajda* Ödön, dr. zirczi apát, *Molnár* János pápai prelátnak, *Várossy* Gyula dr. kanonok, *Keiner* Lajos kanonok, *Bita* Dezső dr. egyetemi tanár, *Hars* Lóleon dr.; világi részről: *Zichy* Nándor gróf, *Károlyi* Sándor gróf, *Esterházy* Miklós Mór gróf, *Uyron* Gábor, *Saághy* Gyula, *Günther* Antal dr., *Pásztély* Jenő dr., *Gyóffy* Gyula dr., *Petrovics* József, *Hortoványi* József dr.

A kilences bizottság javaslatának 42. szakaszát, melyet a 27-es bizottság a tegnapi ülésen szövegezés végett az elnök- és előadónak adott ki, a 27-es bizottság a következő szöveggel fogadta el: „Az egyházközségi tanácsoktól beérkezett Jegyzőkönyvekben foglalt szavazatokat a püspök vagy annak helyettese és az egyházmegyei tanács által kiküldött két világi tag számítja össze. A legtöbb szavazatot nyert férfiak lesznek az egyházmegyei tanács világi rendes és póttagjai. Megválasztásukról őket az egyházmegyei tanács elnöke értesíti, csatlólván az egyházmegyei tanácsülés jegyzőkönyvének erre vonatkozó kivonatát.”

Ezután tárgyalás alá került III. fejezet-

den áruló szimptomáját alkalma volt Sárdy Györgynek megfigyelni s ez a tapasztalat — mi tagadás — szívbeli örömet szerzett neki.

— Hehehe, — nevetett magában György báró az aranyhalacska meg van fogva. Es lám, egészen jól érzi magát a hálóban. Etvágya persze nincs no de hát ez már így szokott lenni ilyenkor. Nem is tudom, mire vár még az a gyerek.

Szólt is a fiának:

— Ne halogasd a dolgot, végezz hamarosan, mert különben holnap vagy holnapután már Ilicza jön hozzád és ő kéri meg a kezedet.

Dénes azonban ekkor már minden apai beleegyezés nélkül elkövette azt a meg gondolatlan ságot, hogy a kivetett hálót hirtelen bevonta. Dénes ekkor huszonhat éves volt, és cselekedetere ezen, a Sárdy-fiuk történetében mindig kritikus időpontra kivül főleg az az aranyhaju leányka birta rá, aki — afféle szegény rokon — ott élt Iliczék házában.

Mert Dénesben igazán nem folyt volna Sárdy-vér, ha, midőn két leány közül kellett választania, el nem követi vala azt az égbekiáltó ostobaságot, hogy a szegény kis hamupipókéba, az aranyhaju Erzsikébe szeret bele.

A Sárdyak a szerelemben csak a végleteket ismerik. Az övek lesz, akit szeretnek vagy meghalnak érte. Dénes is hát egy napon azzal állt az apja elé, hogy megkéri az Erzsike kezét.

Sárdy György elsápadt, az arca megrándult és szemei előtt elsötétült a világ. Sok csalódás megedzette már a lelkét, egész élete nem állott idáig egyből, mint vágynak és reménynek szakadatlan temetéséből, hogy azonban oly közel látta már legszebb reménye teljesülését, ez az utolsó csapás nagyobb, keservesebb

ként az országos katolikus gyűlés és az igazgató-tanács.

Az 50. szakaszt, mely így hangzott: „Az országos katolikus gyűlés elnöke az ország hercegeprímása. Ha az esztergomi érseki szék betöltve nincs, azon főpap, kire a primási teendők háramlanak.” — változatlanul elfogadta a 27-es bizottság.

Az 51. szakaszon a 27-es bizottság csekély módosítást tett. E szakasz szerint az országos katolikus gyűlés egyházi tagjai: a) katolikus püspökök, a pánnonhalmi főapát, (illetveleg z érsekek és püspökök, coadjutorok); székiüresedés esetén a káptalani helynökök, a zirczi apát, a jásói és csornai prépostok és a kegyes tanítórend tartományi főnöke, székiüresedés esetén a kormányzó perjel, illetve a helyettes rendfőnök.

b) Az esztergomi, kalocsai, egri és gyulafehérvári érseki tartományokhoz tartozó káptalanok által érseki tartományonként a káptalani tagok közül választott 2—2 tag.

c) Az egyházmegyék részéről a megyei áldozópapok és az egyhalmi területen lakó, de külön nem képviselt szervezetek áldozópapjai (a) által saját kebelükből választott 44 egyházi képviselő, jlesen: az esztergomi egyházmegyéből 30, a besztercebányai egyházmegyéből 1, az operjesi gör. szert. egyházmegyéből 1, a győri egyházmegyéből 1, a munkácsi gör. szert. egyházmegyéből 1, a nyitrai egyházmegyéből 1, a pécsi egyházmegyéből 2, a székesfejérvári egyházmegyéből 1, a szombathelyi egyházmegyéből 1, a váci egyházmegyéből 2, a veszprémi egyházmegyéből 2, a kalocsai egyházmegyéből 2, a csanádi egyházmegyéből 2, az erdélyi egyházmegyéből 1, a nagyváradai lat. szert. egyházmegyéből 1, az egri egyházmegyéből 2, a kassai egyházmegyéből 1, a rozsnói egyházmegyéből 1, a szatmári egyházmegyéből 1, a szepesi egyházmegyéből 1, a gyulafehérvári és fogarasi gör. szert. egyházmegyéből 2, a lugosi gör. szert. egyházmegyéből 1, a nagyváradai gör. szert. egyházmegyéből 1, a szamosújvári egyházmegyéből 1.

A harminczháromról negyvennégyre emelt egyházi képviselőknek az egyházmegyék közt felosztását a huszonhetes bizottság az elnökre és az előadóra bízta. Ugyancsak őket bízták meg azzal, hogy az erdélyi egyházmegyei, egyházi és világi képviselők választásának

volt neki mindannyinál. Csak az Isten óvta meg ebben a perczen, a gutaütéstől.

De erőt vett magán és így szólt a fiához: — Tedd, amit jónak látsz. Eszem ágában sincs, hogy megmagyarazzam neked minő hajmeresztő számárságot készülsz elkövetni. Be fogod azt látni pár év múlva magad is.

Aztán bement a szobájába, ott leült az asztal mellé és tenyerébe hajtotta a fejét. Igyekezett hozzászokni ahoz a gondolathoz, hogy marad minden a régiben. A régi szegénységben, a régi szürkéségben. Dühösen toppantott a lábával.

— Nem és százzsor nem! Most eresszem ki az aranyhalacszkát, mikor már meg van fogva? Soha! En kérem meg a kezét!

Ugy is tett, Ilicza pedig, mikor megtudta, hogy Dénes Erzsikét kéri feleségül, először azt tette, hogy elájult. Mikor aztán eszméltre tért, a kezét nyújtotta Sárdy Györgynek. Ragyogó fekete szemei a boszu tüzeben égtek.

— Báró ur megmondhatja a fiának, hogy a farsang óta három kérmnek adtam kosarat miatta. Mert szerettem Dénest és azt hittem, ő is szeret engem. Azt hittem, feleségül akar venni. Szívesen mentem volna hozzá. Nos, ha nem kellett nekik feleségnek, majd jó lesznek anyának. Jól tette báró ur, hogy megkérte a kezemet. A felesége lesznek.

Öreg emberre, ha fiatal leányt vesz nőül, rámondják, hogy vén korára megbolondult.

Mikor azonban Sárdy György vezette oltárhoz a temesi nábob leányát, csodálatosképen azt mondták:

— Az öreg bárónak vénségére jött meg az esze. Bizony okosabban is cselekszik, mint a fia.

módjáról, figyelemmel az erdélyi státus önkormányzati jogára, a vegyes határozatok között külön szakaszban gondoskodjanak.

Az 53. (módosított) szakasz a következő: Világi képviselőnek választható bármely egyházközségi gyűlésnek irni-olvasni tudó világi tagja, ki életének harminczadik évét oetöltötte. Nem választható azonban a főszolgabíró, szolgabíró, polgármester, községi bíró, községi vagy körjegyző ama területen, melyre működési köre egészben vagy részben kiterjed.

A huszonhetes bizottság változatlanul elfogadta a kilenczes bizottság javaslatának többi szakaszait, melyek a világi képviselők választására, az országos katolikus gyűlés megalkutására, az igazgatótanácsra és az egyházközségi gyűlés hatáskörére vonatkoznak.

Spapary Gyula elnök az ülést hét órákor berekesztette.

UJDONSÁGOK.

— **A király elutazása.** Ő felsége a király négy heti Magyarországon való tartózkodása után tegnap elutazott Budapestről.

— **Királyné emlékezete.** Megdicsőült királyné emlékére nagyszabású ünnepet rendezett tegnap Budapesten a Magyar Vörös Kereszt egyesület. Az akadémiá disztermben folyt le az ünnepség, amelynek fényét emelte, hogy az elnöki székét *Stefánia* özv. trónörökösne, az egyet védnöknője foglalta el. A termet a társadalom, hadsereg s a klérus kiválóságai s rendkívül diszes publikum töltötték meg. A megnyitó beszédet *Stefánia* özvegy trónörökösne mondta, az emlékbeszédet pedig *Schlauch Lőrincz* bitoros.

— **Névváltozás.** *Barbér* János barcskai szül. budapesti lakos, vezetéknevét a belügyminiszter engedelmével „*Borbély*“-ra változtatta.

— **Elvágta borotvával a nyakát.** *Pákoádi* Sándorné 56 éves sárbogárdi lakos f. hó 12-én saját lakásán egy borotvával elvágta a nyakát. A fent említett asszony már hosszú időn át mértéktelenül élt szeszes italokkal s az utóbbi időben ennek következtében deliriumba esett. Ily állapotban nagy bünsőnek mondotta magát, mi miatt el kell pusztulnia; ezen rögeszme készítette végzetes tetteire. A vágás azonban ütereit nem sértette meg, s így a vérzést el lehetett állítani, sőt az életnek megmenthető is volt. E hó 17-én reggel megint kézhez kerítette az elrejtett borotvát s most már oly vágást tett nyakán, hogy teljesen elvérzett s meghalt. Szomszédjainak már napokkal előbb beszélt, hogy nemsokára nagy újságot fognak hallani. Valószínű, hogy ezzel az szmével régebben foglalkozott, s most végrehajtotta szomorú tervét.

— **Cirkus.** A Victor-féle cirkusz társaság tegnapelőtt kedden mutatkozott be városunk közönségének. Akkor publikumot gyűjtött magába a hatalmas sátor cirkusz, milyent fájdalom csak ritkán láthatunk Thália csarnokában. Ott volt tolt Székesfehérvár. Az artisták társasága, melyet *Victor* igazgató városunkba hozott igen jó erőkből áll. Maga az igazgató s felesége kitűnők a löidomitás terén, amit a tegnapelőtti s tegnapi estén be is igazoltak iskolázott lovaik mutatványjaival. A cirkusz jockey-je *Mr. Delbosqu* érdemel ezután elsősorban említést. Nyeregtelen lovon mutatott merész és bámulatosan biztos produkcióival ugyancsak nagy tetszést aratott. Rendkívül ügyes a *Mansoni* akrobata csoport is. Ez a három fiatal atléta bárminő

publikum előtt is bátran brillirozhat az erejével s ügyességével. Nagy érdeklődést keltettek *Madsagoro* japán artis produkciói is, aki kötélen s bambusz nádon dolgozott, továbbá a *Steineretti* testvérek mutatványai az egyensúlyozó trapezen. Azt természetesen mondanunk sem kell, hogy a publikumnak bőven kijutott a derűtségből is, melyet a bohócok keltettek az előadás folyamán. A cirkusznak persze tegnap is zsufolt háza volt. Hja, cirkusz kell a magyarnak, nem színház!

— **Dunántúli vasutak menetrendje.** Rendkívül ügyesen szerkesztett zsebkönyvecskét állított egybe és adott ki *Fischel Fülöp* Nagykanizsán. Ez a könyvecske, melyet kényelmesen zsebében hordozhat mindenki, tartalmazza a dunántúli összes vasutak hálózatának 1899. május 1-étől érvényes menetrendjét, tehát az oly magánvasutakét is, melyek a kisebb menetrend-könyvecskékben nincsenek meg. A nagyon csinos kiállítású menetrend-zsebkönyvecske ára csak 10 kr. és hapható minden hazai könyvkereskedésben, vasuti állomás-pénztárnál és minden hírlap elárúsítónál.

— **Talált holttest.** *Batta* község alsó határában, f. hó 4-én egy újszülött leánycaecsemő hulláját fogták ki. Az orvosrendőri vizsgálat szerint a talált caecsemő hullája körülbelül 4 napon át lehetett a vízben, s megállapított, hogy a gyermek koraszülött volt.

— **Rendőri hírek.** *Pollák* Sándor földművelő és *Weisz* Fülöp székesfehérvári lakosok f. hó 10-én felhívás alkalmával összeveszttek s egymást felképtették. *Nagy* György rendőri látván a botrányt, közbelépett s fentieket a városházára kísérte. Ma tárgyalta le a rendőrkapitány az ügyet, s miután a felek beismerték a rendőreljárásukat azonosan vallottak, őket a fenti botrányból kifolyólag egyenkint 10—10 frt pénzbüntetésre és 1—1 napi elzárásra kellett büntetni.

— **Egy kényelmesen berendezett nyári-lak 3 szobával, parkirozva, a Jászólohegyen egész nyárra kiadó. Bővebbet a kiadóhivatal.**

— **Egy kisebb vas takaréktűzhely még nem használt eladó. Tudakozódni lehet a kiadóhivatal.**

IRODALOM.

Magyar Anekdotakincs. Csak röviddel ez előtt ismertettük *Tóth Béla* nagy munkáját a *Magyar Anekdotakincset*. Most kaptuk a nagy-érdekű vállalat 2—3. füzetét. *Tóth Béla* könyve nagyon is megustrómolja az érdeklődés kapuit és az első rohamra beveszi azokat. Csillogó művészi mozaik minden egyes lapja, tele gyakorlati életbölcseccsel, — finom humorral és jóízű elmésséggel. S ráadásul még bemutatja intim vonásokban a magyar nemzet lelkét, olyannak, minő volt ősidőkben és olyannak a minővé lett idő folyamában, sokféle átalakulás után. Mulatságosabb könyv alig képzelhető, minden bölcseccsel mellett is igazi kincses bányája a kedvnek, a derűtségnak és a tisztára leszűrődött életfilozófiának. — Egy-egy füzet 25 kr. kerül. Előfizetheti lehet 6 füzetre 1 frt 50 kr., 10 füzetre 2 frt 50 kr.-jal, *Singer* és *Wolfner* kiadó cégégnél Budapesten, *Andrássy*-ut 10. szám.

Beniczkyne B. Lenke válogatott regényeinek új füzetes kiadásából most kaptuk a 2—4 füzeteket, a kiváló író folytatója ezekben *Sára* története című nagyérdekű regényét. Egy-egy füzet ára, noha a kiállítás igen szép,

csak 15 kr. A vállalatra előfizetni is lehet és pedig 10 füzetre 1 frt 50 krral. *Kiadja Singer és Wolfner* Budapesten, *Andrássy*-ut 10. sz.

A görög építési stílusok ismerteti és magyarázza *dr. Gyomlay Gyula*, nagy munkájának most megjelent füzetében. Fejtegetései során a görög építészeti fejlődésének teljes történetét és hű képét adja. A homerói kor temploma voltaképpen egy kamara volt, mely az isten képét és kincseit rejté magában. Dízst legfeljebb egy előcsarnok adott neki, melynek kiugró tetejét 2 faoszlop tartotta. Később ez oszlop körülfeltele az egész templomot. Faoszlopok voltak ezek, legfőbb h a szines agyaggal bevonták. Csak lassan változott át a fatemplom köcsarnokká. Az átalakulás az olympiai Hera templomnál ment végbe, a melynek korhadó faoszlopaikat egymás után köcszlopokkal cserélték fel. Egyet azonban meghagytak a fa-támok közül, emlékeül a régi eljárásnak. Ezt az egyet *Pausanias* még látta. A köépítés aztán az oszlopokat teljesen átalakította. A régi anyag emlékeit a dór oszlop örítte meg legtovább, a lábatlan, egyszerű oszlopfüs, 16 rovátkú felfelé karcsusodó oszlop. Az ion magasabb, finomabb alkotásu, talapzata és művészién alakított feje van. Karcsubb s ritkább sorban áll egymás mellett. Valamennyinek virága aztán a korinthosi, gazdag díszével, finom akantus-leveleivel, könnyed alakjával, mely játsza emeli a triglyphek és metopok vésett domborműves terhéet. *Gyomlay* könyve a Nagy Képes Világtörténet II. kötete, mely gazdag vállalatnak most megjelent 26-ik füzeté tárgyalja a görög építési stílusok fejlődését. Az egész kötet ára diszkötésben 8 frt. Egy füzeté 30 kr. Hetenként egy füzet jelenik meg. A munka részletfizetésre is kapható, a kiadó-társaságnál. (Révai Testvérek Irod. Int. R.-T. Budapest, Üllői-út 18).

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági állatjaink.

A gazdaságban használt állatokon, főleg a lovakon és a szarvasmarhákon gyakran fordulnak elő olyan kisebb bajokból keletkező betegségek, melyeknek könnyen elejét vehetnek, ha csak egy pár rossz szokásból kivetkőznénk, már pedig ezt saját javára bárkinek érdekében áll megtenni. Gyakran láthatjuk, különösen oly vidéken, hol négyes ökröfogatokkal dolgoznak, hogy az ökröknek lába, háta stb. telve van ostorosapásokkal, amelyekből néha csak épen az állat szőre hull le, máskor pedig az ily helyeken vér is folyik. Ezt leginkább oly helyeken láthatjuk, hol az u. n. két kézre fogott, nehéz béresostorok vannak dívatban s ezekkel a tudatlan béres össze-vissza verheti a szegény állatot, habár legtöbbször oka sincs reá.

Ezt a durva bánásmódot már a jó érzés szempontjából sem helyes elnézni, másrészt pedig állatunk van elcsufítva, bőre s egyáltalán értéke kisebb lesz, azután pedig a sok és erős ütés-veréssel izgatjuk állatunkat, a mi többféle betegséget vonhat maga után. Nyáron pl. ha az ökrök annyira meg lett vágva, hogy bőréből vér folyik, ez a legyek által igen könnyen befertőzhető.

Mindezeknek elejét vehetjük, ha a nagy ostorokat kiküszöbölve, helyettük a könyvebb, egy kézbe fogható ostorokat alkalmaztatjuk, de ezek se legyenek azután szíjjkorbácsok, hanem egyszerű zsinagból összekötött ostorok. Tartasuk továbbá szem előtt a béressel, hogy az ostor az ökörnél nem gyeplő helyett, hanem csak annak nógatására való, azaz ha az ökrök a béres szavára nem hallgat, ne az ostorral kényszerítse óhaja teljesítésére hanem álljon eléje s vezesse arra, a merre éppen mennie kell. Sokszor vesze-

delmes betegséget okozhat a rozsdás láncz, a mely az ökr szemére nehezedik, sőt néha egészen bele is lóg. Ez izgatván a szemet, szem-bajoknak lehet okozója, amit pedig könnyen el lehet kerülni a láncz megrövidítésével.

Ha az ökröket a szekérből vagy más igából kifogják, jóllehet ennek súlyos rudja a kifogáskor leesik, a tudatlan béres azt mégsem fogja fel, hanem egyszerűen elvezetve melőle az ökröt, rá engedi esni az állatnak lábára, mely ennek folytán okvetlenül megsérül.

A szántás után, ha az eszközöket a szántó-földön hagyják, az u. n. tézslát a kifogás helyéig az ökrökkel huzatják, a mely utközben az állat lábát össze-vissza veri, a melynek következménye szintén csak betegség lehet.

Lovak szintén nem egyszer az embertelen bánásmód miatt romlanak el. Gyakran láttam pl. különösen a kifogásnál, midőn a ló a munka után hamar az istállóba szeretne menni és folyton megindulni akar, hogy a rossz kocsis megfogja a ló zablját s két kézzel rázza azt, miáltal a lovat vaddá, sőt csökönnyössé teheti. Szintugy olyankor, ha a kocsis valahol megáll és a ló állás közben lehajol legelni vagy rovarok miatt visszafordul, a rossz kocsis e miatti dühében össze-vissza veri a lovat, a minek következménye csak az elvadulás és csökönnyösség lehet.

Télen ha a kocsis rest kivenni a patkóból az éles sarkakat, igen könnyen pártatiprás állhat elő és a ló értéke ilyen okból teljesen is megsemmisülhet.

Ugyancsak télen vagy hideg őszi időben, ha a fagyos sár a lovak lábára rátapad, a hanyag kocsis a helyett, hogy ezt az istállóban tisztogatná le inkább künn mossa le lábukat s legtöbbször hasukat is hideg vízzel s ezáltal nemcsak, hogy a hidegen kénytelen állani a kihevült ló, hanem még a hasalja is átmedvesedik, minek azután meghűlés s ebből eredő különböző bajok lehetnek a következményei.

Nem ritkán igen szoros hámszorítót u. n. haslót és szoros álladó szijat használnak, a mi agy felé való vértödulást okoz.

A röviden felsorolt helytelen bánásmódok egy kis utánjárással és kellő szigorral könnyen megakadályozhatók és ezzel nem egy komolyabb betegségnek elejét lehet venni.

*** Gazdasági munkások elhelyezése.** A munkanélkül levő munkások és munkást kereső érdekében tudatjuk, hogy a földmívelésügyi miniszterium munkásügyi osztálya (II. emelet 70. szám) azon gazdasági munkásokról, akik bármely vidéken hajlandók munkát vállalni, jegyzéket vezet, s azoknak, a kik munkásokat keresnek, szóbeli, megánlevélbeli vagy távirati megkeresésre díjtalanul és azonnali felvilágosítást ad s a munkások felfogadása körül segítségket nyújt.

Felelős szerkesztő: **Bárvó Proff Kocsárd.**

Vasuti menetrend.

Érvényes 1899. május 1-től október 1-ig.

Budapest	Székesfejérvár	N.-Kanisza	
indul	érkezik	indul	érkezik
Szem. v. 6.50 reg.	9.01 d. e.	9.26 d. e.	1.40 d. u.
Gyors v. 8.00 reg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.	11.57 d. e.
Szem. v. 1.30 d. u.	3.35 d. u.	3.45 d. u.	8.05 este
Szem. v. 4.25 d. u.	6.22 este	6.32 este	8.40 este*)
Gyors v. 8.00 este	9.17 este	9.22 este	12.07 éjjel
Szem. v. 9.25 este	11.33 este	11.43 este	3.52 éjjel

*) Csak június 1-től közl. Boglárig.

N.-Kanisza	Székesfejérvár	Budapest
indul	érkezik	indul
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.
Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.	8.35 reg.
Szem. v. **)	**)	7.05 reg.
Szem. v. 9.30 d. e.	2.03 d. u.	2.35 d. u.
Szem. v. 2.00 d. u.	6.13 d. u.	6.23 este
Gyors v. 5.03 este	7.48 este	7.58 este

** Junius 1-től Boglártól közlekedik, honnan indul reggel 5 óra 5 perccor.

Még 5 előadás.

VICTOR óriási sátor-czirkusz

60 személy! Saját jó zenekar! 50 lot

Amphiteatrum szerüleg 1000 székre berendezve.

Saját gázvilágítás! Minden idő ellen védve!

Pénteken, május 19-én este 8 órakor

Első dísz

ELŐADÁS

Dísz jelmez! Dísz egyenruha!

Fellépte az összes művészek és művésznőknek.

UJ! UJ!

Sign. Kiliani kitüntetett Equilibrista és Jongler.

Uj: Itt először! Uj!

6 ponny mén,

továbbá:

Athos fekete oroszmen

mint apertirozó ló, szabadon idomítja és elővezeti az igazgató.

Itt először!

A színház ügynök!

Ballet egyveleg, előadja a ballet személyzet és a társulat több férfi tagja.

A szünetek alatt a közönség mulattatásáról Jim-Jim bohóc Miska eredeti magyar bohóc és az ostoba August gondoskodik.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-1-ig, délután 5 órától a cirkuszban.

Helyárak: Számozott ülőhely 1 frt., I. hely 70 kr., II. hely 50 kr., Karzati állóhely 20 kr.

Vasár és ünnepnapokon este karzati állóhely 30 kr.

Gyermakek és katonák vasár és ünnepnapok kivételével a következő árakat fizetik: Számozott hely 70 kr., I. hely 40 kr., II. hely 30 kr., karzat 15 kr.

Az ülőhelylyel bíró nézőknek az istállók megtekintése megengedtetik.

Az előadás bármilyen időben megtartatik.

Szombaton május 20-án

nagy dísz előadás.

Tisztelettel

Victor,

203. 1-1.

igazgató és tulajdonos

Hirdetéseket

a „FEJÉRMEGYEI NAPLO” részére jutányos árt vesz fel a kiadóhivatal. (Szálmer Imre könyvnyomda.)

PFINN JÓZSEF Alapított 1858-ban.

Telep: Palotai-utca 23. **„CONCORDIA“**

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA

Süvegny-csim: **CONCORDIA SZÉKESFEJÉRVÁR** Telefon-szám 79.

Sas-, Jókai- és Iskola-utca sarkán, a „Fekete Sas” szálloda áteílenében.

A legoicsóbb és legdiszesebb temetések elvállaltatnak.

Hullák szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek. ***** Vidéki megrendelések távirat útján is elintéztetnek.

»!!Sírkoszorúk!!«